

Η Θεολογική Σχολή του ΕΚΠΑ στην “Αστερουσίων Πολιτεία 2026”

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Με τη συμμετοχή καθηγητών, αποφοίτων και μεταπτυχιακών φοιτητών και από τα δύο Τμήματα της Σχολής ολοκληρώθηκε το τετράημερο εκπαιδευτικό και ερευνητικό πρόγραμμα στην Ιερά Μονή Κουδουμά της Κρήτης

Με ιδιαίτερη επιτυχία πραγματοποιήθηκε, από τις 27 έως τις 30 Αυγούστου 2026 στην Ιερά Μονή Κουδουμά, το εκπαιδευτικό, ερευνητικό και πολιτιστικό πρόγραμμα «Αστερουσίων Πολιτεία 2026 - Ζώσα Παράδοση και Πολιτιστική Καινοτομία», υπό την αιγίδα και την επιστημονική υποστήριξη της Θεολογικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το πρόγραμμα διοργανώθηκε από την Ιερά Μονή Κουδουμά και τον Οργανισμό Έρευνας, Καινοτομίας και Πολιτισμού LOOX, με τη συνεργασία της Περιφέρειας

Κρήτης και του Δήμου Γόρτυνας υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού. Συμμετείχαν καθηγητές, απόφοιτοι και μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος Θεολογίας και του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας, καθώς και επιστήμονες, ερευνητές και καλλιτέχνες.

Κεντρικό άξονα αποτέλεσε το Θερινό Σχολείο με γενικό θέμα «Ο βυζαντινός κόσμος και πολιτισμός κατά τον 14ο αιώνα». Οι εργασίες επικεντρώθηκαν στη βυζαντινή θεολογία, φιλοσοφία και ιστορία, στη χειρόγραφη παράδοση και ιδιαίτερα στην προσωπικότητα και στο έργο του Ιωσήφ Φιλάργη. Καθοριστική υπήρξε η συμβολή του Αν. Καθηγητή κ. Σταύρου Γιαγκάζογλου στον επιστημονικό σχεδιασμό και στην υλοποίηση του προγράμματος, καθώς και στην ανάδειξη του θεολογικού, φιλοσοφικού και πολιτιστικού πλούτου του 14ου αιώνα.

Η έναρξη πραγματοποιήθηκε στο Παλαιό Επισκοπείο των Αγίων Δέκα με τη μουσικοποιητική εκδήλωση «Έρευνάτε τὰς Γραφάς – Από τη μνήμη του τόπου στη νέα γενιά». Ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Κουδουμά, Αρχιμ. Μακάριος Σπυριδάκης, παρουσίασε το όραμα για την αναβίωση και τη μελλοντική επαναλειτουργία της Μονής των Τριών Ιεραρχών στο Λουσούδι ως τόπου προσευχής, παιδείας, πολιτισμού και φιλοξενίας ερευνητών, ενώ ο κ. Λουκάς Ζιάρας ανέπτυξε την εξέλιξη και τις προοπτικές της «Αστερουσίων Πολιτείας», παρουσιάζοντας τον σχεδιασμό νέων εκπαιδευτικών, ερευνητικών και ψηφιακών πρωτοβουλιών, μεταξύ των οποίων το Μεσογειακό Κέντρο Ζώσας Παράδοσης και Πολιτιστικής Καινοτομίας, το Asterousia TV, ο Asterousia AI Agent και το Joseph

Philagrius International Research Network. Κεντρικός ομιλητής της εκδήλωσης ήταν ο Αν. Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας κ. Σταύρος Γιαγκάζογλου με θέμα «Ιωσήφ Φιλάγρης, το πρόσωπο, το έργο και η σημασία του». Κατά τη διάρκεια της ίδιας βραδιάς βραβεύθηκαν οι νέες και οι νέοι του Δήμου Γόρτυνας που εισήχθησαν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και εγκαινιάστηκε η Κινητή Βιβλιοθήκη «Ιωσήφ Φιλάγρης».

Κατά τις επόμενες ημέρες πραγματοποιήθηκαν επιστημονικές εισηγήσεις και παρουσιάσεις αποφοίτων και μεταπτυχιακών φοιτητών, περιπατητικές διαδρομές στο μοναστικό τοπίο, πνευματικές συνάξεις και βιωματικά εργαστήρια, με ιδιαίτερη έμφαση στην αναβίωση παραδοσιακών πρακτικών παραγωγής χειροποίητου χαρτιού και βυζαντινής καλλιγραφίας. Οι θεματικές συνέδεσαν τη βυζαντινή ιστορία και τη χειρόγραφη παράδοση με τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία, την κοινωνία, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τις προκλήσεις της ψηφιακής εποχής.

Ιδιαίτερη θέση στο πρόγραμμα είχαν η περιπατητική δράση «Το μοναστικό τοπίο ως υπαίθριο μουσείο» και οι πνευματικές συνάξεις «Ο άνθρωπος στην ψηφιακή εποχή και η προστασία του ανθρώπινου προσώπου στη meta εποχή» και «Η εμπειρία και η υλικότητα της προσευχής». Στο πλαίσιο της τελευταίας, ο Καθηγητής κ. Σωτήριος Δεσπότης ανέπτυξε το θέμα της νοεράς προσευχής και

των αρωματικών πρακτικών στη βιβλική και μοναστηριακή παράδοση των Αστερουσίων.

Η καταληκτική ενότητα ήταν αφιερωμένη στη ζώσα πολιτιστική κληρονομιά, στη βιώσιμη ανάπτυξη και στο ψηφιακό μέλλον των Αστερουσίων. Παρουσιάστηκε, μεταξύ άλλων, η πρόταση συγκρότησης του Joseph Philagrius International Research Network, με στόχο τη διεθνή μελέτη, τεκμηρίωση, ψηφιοποίηση και ανάδειξη του έργου και της χειρόγραφης παράδοσης του Ιωσήφ Φιλάγρη. Παράλληλα, απευθύνθηκε ανοικτό κάλεσμα προς την ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα, τα πανεπιστήμια, τα ερευνητικά κέντρα, τις βιβλιοθήκες και τους φορείς που διαφυλάσσουν χειρόγραφα του Κρητικού αυτού λογίου, να συμμετάσχουν ενεργά στη συγκρότηση και στην ανάπτυξη του Δικτύου.

Στο επιστημονικό πρόγραμμα εντάσσεται επίσης η εισήγηση του Αν. Καθηγητή κ. Αθανασίου Αντωνόπουλου για την ψηφιακή παλαιογραφία και την υπολογιστική ανάλυση των χειρογράφων, η οποία θα πραγματοποιηθεί σε μεταγενέστερο χρόνο, σε ειδική διαδικτυακή συνάντηση, διευρύνοντας χρονικά και επιστημονικά τις εργασίες του Θερινού Σχολείου.

Η συμμετοχή της Θεολογικής Σχολής στην «Αστερουσίων Πολιτεία» εκφράζει τον σταθερό προσανατολισμό της προς την εξωστρέφεια και τη σύνδεση της

θεολογικής γνώσης με την Εκκλησία, την κοινωνία, τον πολιτισμό και τις σύγχρονες επιστημονικές και τεχνολογικές προκλήσεις.

Η Κοσμητεία της Θεολογικής Σχολής συγχαίρει την Ιερά Μονή Κουδουμά, τον Καθηγούμενο Αρχιμ. Μακάριο Σπυριδάκη, τους διοργανωτές, τους διδάσκοντες, τους αποφοίτους και τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, τους ερευνητές, τους καλλιτέχνες, τους συνεργαζόμενους φορείς και τους εθελοντές για την επιτυχή πραγματοποίηση του προγράμματος. Ιδιαίτερη αναφορά αξίζει στους εμπνευστές της «Αστερουσίων Πολιτείας», Χρήστο Καλαϊτζόγλου και Λουκά Ζιάρρα, οι οποίοι, με αφετηρία το όραμα της Ιεράς Μονής Κουδουμά και του Καθηγουμένου της, εργάζονται συστηματικά για την ανάδειξη της πνευματικής και πολιτιστικής κληρονομιάς των Αστερουσίων και τη δημιουργική σύνδεσή της με την ακαδημαϊκή κοινότητα και τις νεότερες γενιές.

Η συνεργασία της Θεολογικής Σχολής με την Ιερά Μονή Κουδουμά και τους συντελεστές της «Αστερουσίων Πολιτείας» έχει πλέον σταθερό και διαρκή χαρακτήρα. Οι καρποί της συνεργασίας αυτής έχουν ήδη τιμηθεί με σημαντικές διακρίσεις, επιβεβαιώνοντας τον εκπαιδευτικό, κοινωνικό και πολιτιστικό αντίκτυπο της κοινής προσπάθειας.

ΑΓΓΕΛΟΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Μαρίνα

